

دلیل نیست. این شواهد بر اساس مطالعات اپیدمیولوژیکی، مطالعات دوقلوها و خانواده‌ها، همراهی بیماریها، فاکتورهای بیوشیمیایی و مطالعات حیوانات بدست آمده است.

مطالعات اپیدمیولوژیکی

سرطان پستان شایعترین سرطان در زنان است. فاکتورهای خطر عبارتند از پیشینه تولید مثل و قاعدگی یعنی ندانستن فرزند سن حاملگی بالا، سن قاعدگی پایین. بروز آن در آمریکای شمالی و اروپای غربی نسبت به ژاپنی‌ها و چینی‌ها بالاست. فاکتورهای ژنتیکی و محیطی در ایجاد سرطان پستان نقش دارند در افراد با وضعیت اجتماعی. - اقتصادی پایین، احتمال ایجاد سرطان مده بالاست. محرک‌های رژیم غذایی خاصی مثل نمک و نگاهارزنده‌ها و یا عواملی مثل نیتراپنها، کارسینوزن هستند. این سرطان، در جمعیت ژاپنی‌ها و چینی‌ها بالاتر است. مهاجرت از جمعیت‌های با خطر بالا به جمعیت‌های با خطر پایین، طی دو تا سه نسل میزان خطر پایین نمی‌آید که شاید به علت تماس با

سرطان بیماری ژنتیکی سلول‌های سوماتیک می‌باشد که ناشی از اختلال تقسیم سلولی و یا قتلن مرگ سلولی است؛ هرچند نسبت کمی از سرطان‌ها توسط جهش سلول‌های زایشی به‌ارث می‌رسند. در ایجاد سرطان فاکتورهای محیطی و ژنتیکی دخیلند مثلاً ارتباط بین سیگاری‌ها و سرطان ریه مشخص شده است. سیگاری‌هایی که طول تلومر کروموزوم آنها کمتر است خطر بالاتری نسبت به افراد غیرسیگاری با تلومر کوتاه و یا سیگاری‌های با تلومر بلند دارند. اصولاً سرطان بعلت جهش‌های سوماتیکی و وراثتی در پروتوآنکوژن‌ها، ژن‌های سرکوبگر تومور و ژن‌های ترمیم ناخورد DNA رخ می‌دهد.

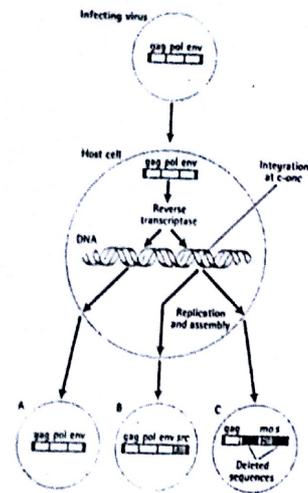
تمایز بین فاکتورهای ژنتیکی و محیطی در سرطان

در اکثر سرطان‌ها مرز مشخصی میان اثرات وراثتی و محیطی وجود ندارد. در سرطان‌هایی نظیر پستان و روده نقش فاکتورهای ژنتیکی حایز اهمیت بوده اما تنها

جدول ۱-۱۴ ♦ ویروس‌های DNA دار مؤثر در کارسینوژنز

خانواده ویروس	نوع	تومور
پاپیلوما (HPV)	زگیل‌ها (کف پا و تناسلی)، سرطان‌های انحرافی-تناسلی (دهانه رجب، فرج و آلت مرده)، سرطان پوست	
هرپس	اېشټين-بار (EBV)	لنفوم بورکيت ^a ، کارسینوم نازوفارینژيال، لنفوم‌ها در ميزبانه‌های با سازش اېسټي
هپاتنا	هپاتيت B (HBV)	کارسینومای هپاتوسلولار ^a

^a برای سرطان‌زایی کامل نیاز به کارسینوژن کمکی نظیر افلاتوکسین B₁ می‌باشد.

رتروویروس‌ها
این ویروس‌های RNA دار توسط آنزیم ترانس کریپتاز معکوس RNA خود را به DNA تبدیل و تکثیر می‌یابند. DNA میانجی به ژنوم میزبان وارد شده و پروتئین‌ها و ویروس‌های جدید ساخته و بسته‌بندی می‌شوند. رتروویروس‌ها سه ژن gag (کدکننده پروتئین‌های ساختاری آنتی‌ژن‌های مرکزی)، pol (کدکننده آنزیم ترانس کریپتاز معکوس) و env (کدکننده پروتئین‌های گلیکوپروتئینی غشایی) دارند (شکل ۱-۱۴). ویروس سارکومای روس حاوی ژن چهارمی بود که باعث ترانسفورماسیون می‌شد (بنام آنکوژن).

آنکوژن‌ها

پروتئین‌های آنکوژن‌ها در رشد و تمایز سلولی نقش دارند و توالی آنها همولوگ آنکوژن‌های ویروسی می‌باشد. معمولاً پروتئین‌های طبیعی یا c-onc یا آنکوژن سلولی حالت جهش یافته آن است که مانند آنکوژن ویروسی (v-onc) عمل می‌کند. تقریباً ۳۰ آنکوژن شناسایی شده است.

شکل ۱-۱۴ ♦ مدلی برای کسب توانایی ترانسفورم کندیگی در رتروویروس‌ها. (A) تکثیر طبیعی، (B) ویروس سارکومای روس نزدیک آنکوژن سلولی وارد می‌شود. توانایی ترانسفورم کندیگی این ویروس به دلیل همولوگ بدمت آمده از آنکوژن سلولی (v-src) است. (C) ویروس ترانسفورم کندیگی ناقص که یک آنکوژن ناقص حمل می‌کند.

فاکتورهای محیطی در سننن بایین باشد عفونت زودهنگام با هلیکوباکتر پیلوری میزبان ایجاد سرطان معده را ۵ تا ۶ برابر بالا می‌برد.

فاکتورهای بیوشیمیایی

بین وضعیت استیلاتور- آهسته و وضعیت متابولیزه کندیگی دبریزوکوبین و استعداد ابتلا به سرطان مثانه و همچنین بین فعالیت گلوکوتایون S- ترانسفراز که خطر ابتلا به سرطان ریه در سیگاری‌ها را تحت تأثیر قرار می‌دهد همراهی وجود دارد.

مطالعات حیوانی

نوعی موش درون-زاد^(۱) از سوش بیتتر^(۲) A (اېسټينو) مستعد ایجاد تومور ریه و پستان می‌باشد. نوع C3H مستعد ایجاد تومور پستان و گید است. C58 استعداد ابتلا به لوسمی دارد. استفاده از این موشها نشان داده است که فاکتورهای محیطی در ایجاد سرطان نقش دارند مثلاً فراوانی تومورهای پستان با محدودیت رژیم غذایی کاهش و با افزایش دما، بالا می‌رود.

فاکتورهای ویروسی

علاوه بر فاکتورهای ژنتیکی، استعداد ابتلا به -بمور پستان در سویه‌های خاصی از موش، از طریق شیر مادر به نوزادان قابل انتقال است. عامل انتقال نوعی ویروس می‌باشد اگرچه از طریق اسپرم پدری نیز انتقال می‌یابد برخی ویروس‌های DNA با تومورهای انسانی در ارتباطند (جدول ۱-۱۴) و بعضی از RNA‌های ویروسی یا رتروویروس‌ها باعث تنوپلازی در حیوانات- می‌شوند.

1. Pernicious anemia
2. Inbred
3. Bittner

مطالعات خانوادگی

اگر سرطان مشابهی در افراد خانواده دیده شود اثر عوامل ژنتیکی مهمتر است. در اروپای شرقی خطر بروز سرطان پستان در اواسط ۷۰ سالگی ۱ در ۱۰ است. این خطر برای خوشخواندن درجه اول ۱/۵ تا ۳ برابر جمعیت عمومی می‌باشد. هر چه سن بروز پایین‌تر باشد، این خطر افزایش می‌یابد.

مطالعات مشابهی در مورد سرطان معده نشان داده است که بستگان درجه یک، احتمال ۲ تا ۳ برابر خطر ابتلا به سرطان، نسبت به جمعیت عمومی دارند. خطر نسبتاً پایین بروز سرطان معده در بستگان نزدیک نشان می‌دهد در این سرطان وجود فاکتورهای محیطی بسیار مهم است.

مطالعات دوقلوها

مقادیر هماهنگی سرطان پستان در دوقلوهای مونوزیگوت ۱۷٪ و در دی‌زیگوت‌ها ۱۳٪ می‌باشد که در کل پایین بوده و یعنی نقش فاکتورهای محیطی مهمتر می‌باشد. در مورد سرطان معده، میزان هماهنگی در مونوزیگوت‌ها بالاتر از دی‌زیگوت‌ها نیست.

همراهی‌های بیماریها

همراهی برخی بیماریها با گروه خونی مشخص شده است. افراد با گروه خونی A نسبت به جمعیت عمومی، ۲۰٪ احتمال خطر بیشتری برای ابتلا به سرطان معده دارند. گروه خونی A خطر ایجاد انمی بدخیم^(۱) را بالاتر می‌برد و با التهاب مزمن معده همراه است. همچنین

Handwritten signature

ارتباط بین c-onc و v-onc

انکوژن سلولی طی تکامل حفظ شده است و این نشان می‌دهد که نقش مهمی در تنظیم رشد سلولی، پیشرفت منظم چرخه سلولی، تقسیم سلولی و تمایز دارد. انکوژن‌های ویروسی فعالیت ترانسفورمکنده را طی ترانسدوکسیون بدست می‌آورند که در آن طی تکثیر خطاهایی رخ می‌دهد و به صورت تصادفی در DNA میزبان وارد می‌شوند. در نتیجه، یک ژن ویروسی مشابه هستای سلولی بدست می‌آید که فعالیت آن متفاوت است.

شناسایی انکوژن‌ها

شناسایی انکوژن‌ها بر اساس (۱) قرارگیری آنها در نقاط شکست جابجایی کروموزومی، (۲) تکثیر (۳) آنها در کروموزوم‌های کوچک دوتایی (DM) (۴) یا نواحی رنگ‌بند همگن (HSR) کروموزومی و (۵) توانایی DNA توموری برای القاء تومور بوسیله ترانسفکسیون در شرایط آزمایشگاه، بوده است.

شناسایی انکوژن‌ها در نقاط شکست جابجایی کروموزومی

نقایص کروموزومی در سلول‌های بدخیم شایع‌اند. برخی کروموزوم‌ها بیشتر درگیرند و تغییرات ساختاری کروموزومی مثل جابجایی‌ها می‌توانند سبب ۱- نوآوری در داخل یا در نزدیکی پروتئین‌انکوژن‌ها شوند مثلاً در لوسمی میلوئید مزمن، ۲- ژن‌های کیمریک جدیدی ایجاد کنند که عملکرد بیوشیمیایی با سطح فعالیت پروتئین‌انکوژن را تغییر دهند مثلاً در لنفوم بورکیت.

لوسمی میلوئید مزمن

کروموزوم غیرطبیعی به نام فیلادلفیا، با Ph¹ در سلول‌های خون و مغز استخوان بیماران لوسمی میلوئید مزمن (CML) می‌باشد و در بافت‌های دیگر یافت نمی‌شود. Ph¹ کروموزوم کوچک ۲۲ می‌باشد که بازوی بلند آن با بازوی بلند کروموزوم ۹ جابجایی دوطرفه پیدا کرده است (t(9;22)(q34;q11)). این نوآوری که در ۹۰٪ بیماران دیده می‌شود باعث انتقال انکوژن ABL^(۳) سلولی از کروموزوم ۹ به ناحیه کلاستر نقطه شکست (۵) یا BCR از کروموزوم ۲۲ می‌شود که در نتیجه رونوشت کیمرابی از ژن‌های c-ABL (۷۰٪) و BCR تشکیل می‌دهد. پروتئین فیوژنی حاصل می‌شود که در انتهای آمینوی آن پروتئین BCR و در انتهای کربوکسی آن پروتئین ABL وجود دارد.

لنفوم بورکیت

این لنفوم در کودکان افریقایی شایع بوده و فک آنها را درگیر می‌کند. ۹۰٪ کودکان مبتلا دارای جابجایی انکوژن c-MYC از روی بازوی بلند کروموزوم ۸ به لکوس زنجیره سنگین ایمونوگلوبولین روی کروموزوم ۱۳ می‌باشد. c-MYC با فراوانی کمتر به کروموزوم‌های ۲ و ۲۲ که به ترتیب محتوی ژن‌های کدکننده زنجیره‌های سبک کاپا (K) و لامبدا (λ) هستند نیز جابه‌جا می‌شود. تحت تأثیر توالیهای تنظیمی ژن‌های ایمونوگلوبولین، بیان MYC ۱۰ برابر یا بیشتر می‌شود.

1. Amplification
2. Double minute
3. Homogenously staining regions
4. Abelson
5. Breakpoint cluster

تکثیر انکوژن

پروتئین‌انکوژن‌ها بر اثر تولید چندین نسخه ژنی نیز فعال شده (تکثیر ژنی) و محصولات انکوپروتئینی زیادی ایجاد می‌کنند. این مکانیسم برای بقای سلولی در شرایط استرس مهم است؛ برای مثال، سلول‌های لوسمی تحت تأثیر داروی متوتروکساید با ایجاد چندین نسخه از ژن دی‌هیدروفولات ردگنار مقاومت دارویی به دست می‌آورند. تقویت یا تکثیر توانایی به صورت DM و HSR در ۱۰٪ تومورهای انسانی و اغلب در مراحل انتهایی بدخیمی (نه اولیه) وجود دارند. مثلاً ژن‌های خانواده MYC در تومورهای خاصی دیده می‌شوند. N-MYC در ۳۰٪ نوروبلاستوم‌ها و در ۵۰٪ موارد پیشرفته دیده می‌شود که تکثیر ژنی تا ۱۰۰۰ برابر شده است. کارسینومای ریه (سلول کوچک) نیز تکثیر MYC، N-MYC و L-MYC نشان می‌دهد. تکثیر MYC، ERB-B2، MYC و سیکلین D1 در ۲۰٪ کارسینومای پستان دیده شده است و با فاکتورهای پیش‌آگهی دیگر مثل وضعیت گره لنفی، حالت رستور استروژن و پروژسترون، اندازه و درجه هیستولوژیک تومور در ارتباط است.

شناسایی انکوژن‌ها با مطالعات ترانسفکسیون DNA

توانایی DNA رده سلولی کارسینومای مثانه در ترانسفورم کردن رده سلولی فیبروبلاست موشی (NIH3T3) را ترانسفکسیون می‌گویند که در این حالت ممانعت تمامی سلول‌ها در کشت از بین می‌رود. این کار منجر به شناسایی ژن RAS از ویروس سارکومای موشی هاروی (۱) شد. خانواده RAS شامل K-RAS، H-RAS،

N-RAS

می‌باشد. پروتئین‌های RAS همولوگ هسته‌ای ویروسی هستند و آنها در انتهای کربوکسی متفاوتند. خاصیت انکوژنی با ایجاد یک جهش نقطه‌ای اتفاق می‌افتد و در ۵۰٪ سرطان‌های کولورکتال و ۹۵٪ سرطان‌های پانکراس و بخشی از سرطان‌های تیروئید و ریه دیده می‌شود. خانواده RAS در مسیر RAS-MAPK در سندرم‌های نوروفیبروماتوز نوع ۱ و نوبان / کاردیوفاسیو کوتانوس / گاسترو (۲) نقش کلیدی دارد. معطلمات ترانسفکسیون DNA انکوژن‌های دیگری مثل MMT^(۳)، TRK، MAS و RET^(۴) یا نیز شناسایی کرد.

عملکرد انکوژن‌ها

انتقال سیگنال از غشا تا هسته شامل انواع مختلفی از پروتئین‌انکوژن‌های دخیل در تکثیر و تمایز سلولی می‌باشد (شکل ۲-۱۳). طی تکامل، پروتئین‌انکوژن‌ها در گونه‌های مختلف حفظ شده‌اند و این نشانه فعالیت مهم آنهاست. پروتئین‌انکوژن‌ها به سه طریق در فرایند اصلی انتقال سیگنال نقش دارند: (۱) فسفریلاسیون سرین، ترئونین و تیروزین پروتئین‌ها از فسفات ATP. بدین ترتیب فعالیت کینازهای پروتئین‌ها شکل گرفته و مکانهای خالی برای پروتئین‌های هدف ایجاد می‌شود. (۲) خانواده پروتئین‌انکوژن‌های RAS به عنوان GTPase ها. سیگنال‌ها از طریق تیروزین کینازهای غشایی به کینازهای سرین- ترئونین می‌رسند. (۳) پروتئین‌های موجود در هسته، در کنترل چرخه سلولی، تقسیم DNA و بیان ژن‌ها نقش دارند.

1. Harvey murine sarcoma
2. Noonan/cardio-facio- cutaneous/costello
3. Hereditary papillary renal cell carcinoma
4. Multiple endocrine neoplasia type 2

ژن‌های بازارنده تومور^(۱)

سرطان‌های واکنشی به شناسایی ژن‌های بازارنده یا سرکوپر تومور منجر شد جهش‌های سلول‌های واکنشی ژن‌های بازارنده تومور به تنهایی باعث کارسینومازاسی شوند و جهش‌های سوماتیک در یک یا چند لکوس و فاکتورهای محیطی مثل پروتئین‌های پوینز و سایر اهمیت هستند

رتینوبلاستوم^(۲) (Rb)

Rb جزء پنجمی‌های نادر دوران کودکی و مربوط به سلول‌های شبکه چشم است. به دو صورت تک‌گیر و غیر واکنشی و یا واکنشی یا الگوی اتوزومی غالب دیده می‌شود در نوع غیر واکنشی معمولاً یک چشم درگیر است و دیرتر انتقالی افقانه درحالیکه در نوع واکنشی معمولاً دو طرفه یا یک طرفه‌ای بوده که در چند ناحیه درگیر است و در ستین پایین‌تری دیده می‌شود

فرضیه دو ضربه‌ای^(۳)

در سال ۱۹۷۱، نادسون^(۴) فرضیه دو ضربه‌ای را در مورد ژن‌های بازارنده تومور در مورد هر دو نوع Rb بیان کرد. افرادی که در سلول‌های واکنشی جهش دارند (ضربه اول)، برای بروز بیماری باید آل دوم نیز در همان

1. Phakomatoses
2. Nevroid basal cell carcinoma
3. Peutz-Jegher syndrome
4. Tumor suppressor genes
5. Retinoblastoma
6. Two-hit hypothesis
7. Knudson

پروتئین‌های هسته‌ای متصل شونده به DNA

لکوسوزن‌های ERB-A, JUN, FOS که کشف شدند؛ فاکتورهای رونویسی در تنظیم بیان ژن هستند عملکرد MYC و ژن‌های وابسته ظاهراً مربوط به کنترل چرخه سلول می‌باشد. MYC و MYB باعث تحریک سلول از G1 به فاز S سلول می‌شوند. مقدار بیش از حد آنها از ورود سلول به فاز G1 جلوگیری می‌کند. کرده و تکثیر سلول را ایفاء می‌کنند.

فاکتورهای چرخه سلولی

چرخه سلولی در دو نقطه توسط کینازهای وابسته به سیکلین‌ها تنظیم می‌شود (۱) در G1 زمانی که سلول متعهد به سنتز DNA در مرحله S می‌شود (۲) در G2 زمانی که سلول برای میتوز آماده می‌شود. ناانجاری‌های چرخه سلولی منجر به فعال شدن کینازهای وابسته به سیکلین مانند سیکلین D1 شده که باعث ایجاد سلول ترانسفورم شده با تقسیمات سلولی غیرقابل کنترل می‌شود. همچنین از دست دادن فاکتورهای آپوزیتوز موجب بقای سلولی شده و تومورها ایجاد می‌شوند. فعال شدن bcl-2 بر اثر نواریس کروموزومی از آپوزیتوز جلوگیری کرده و باعث برخی لئووما می‌شود.

انتقال سیکنال و فاکتورهای توموریزاسیون^(۵)

فاکتوس به سه بیماری اشاره دارد: نوروفیروماتوز، نوزیس اسکروز و بیماری وان هیلل لیدو. سندرم کارسینومای سلول‌های نوپید پازال^(۶) (گورلین) بیماری کاردن، آنومالی پلیپوز فامیلی، سندرم بوتز-چکر^(۷) و پلیپوز جوانی نیز به آنها اضافه شده‌اند. ژن‌های مربوط به این بیماریها در انتقال سیکنال داخل سلولی دخیلند و

مجموعه لکوزن که با فاکتورهای رشد فسو و لکوزین (FGF) همولوژی دارند شامل HST و INT-2 هستند که به ترتیب در سرطان‌های صده و سلول‌ها تکثیر می‌شوند.

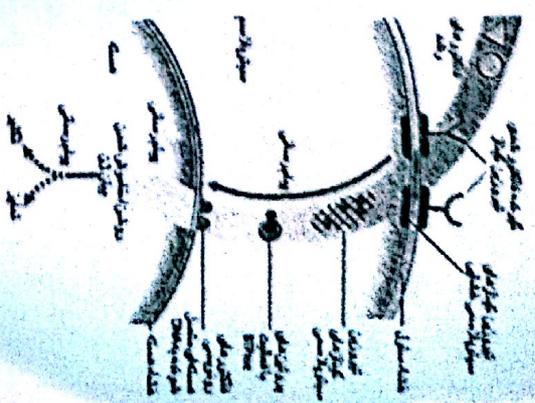
گیرنده‌های فاکتور رشد

بسیاری از لکوزن‌ها کشف شده‌اند؛ فاکتور رشد بوده و حاوی فعالیت و نواحی تیروزین کینازی هستند. تیروزین کینازها به دو گروه عمده طبقه‌بندی می‌شوند (۱) درون غشایی، گیرنده فاکتور رشد تیروزین کینازی مثل گیرنده فاکتور رشد اپیدرمی (EGFR) و انکوزن ERB-B2 که با سرطان شکر، پانکراس و تخمدان همراه است. (۲) سیتوپلاسمی (تیروزین کینازهای غیر کینزهای). جهش‌های KIT در سندرم توموری واکنشی باعث همبند شده. روده اتفاق می‌افتد این جهش‌های تقابلی که به ارت می‌رسند کشف شده و به تنهایی باعث کارسینومازاسیون می‌شوند. در مورد MET (بر روی کروموزوم ۷، تومور کارسینومای سلول‌های پایلاری کلیه باعث تیزومی کروموزوم ۷ ایجاد می‌شود و دو نسخه جهش یافته MET دارند نسبت ۱:۱ جهش یافته به سالم باعث کارسینومازاسیون شده و ۲:۱ نیاز است.

فاکتورهای انتقال سیکنال درون سلولی

۱- پروتئین‌های با فعالیت GTPase

جهش در ژن‌های ras باعث افزایش رشد می‌شود.
۲- کینازهای سیتوپلاسمی سرین-تریونین جهش انکوزن RAF باعث پایلاری و افزایش انتقال سیکنال محرک رشد به هسته می‌شود.

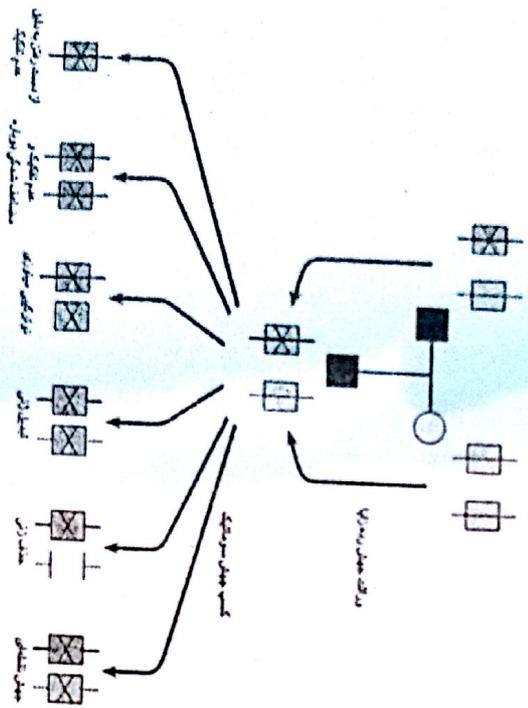
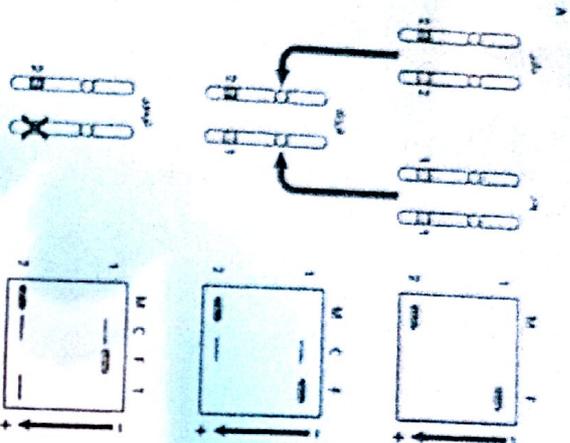

شکل ۲-۴: مسیر انتقال سیکنال از سطح سلول تا هسته داخل سلولی. پیوسته‌ای برای جهت مرحله تفاوت می‌شود.

انواع انکوزن‌ها

فاکتورهای رشد

انکوزن v-SIS، به عنوان فاکتور رشد بخشی از فعالیت بیولوژیکی فیبروبلاست B فاکتور رشد مشتق از پلاکت (PDGF) را بهبود دارد. هرگاه این انکوزن به کنت NIH3T3 اضافه شود باعث ترانسفورم شدن سلول‌ها شده و مهار تناسی از بین می‌رود. در شرایط موجود ژن‌ها نیز باعث ایجاد تومور در موش Nude می‌شود.

شکل ۳-۱۴ ♦ LOH (A) و ایجاد تومور M، p53، F، p16، Rb و دیگر ژن‌های مختلف در یک لکوس، هموزیگوت هستند (در تریس ۳-۱ و ۱-۱) فرزند (C)، هموزیگوت است (۱-۱) اگر آلتر DNA تومور در آن لکوس، تنها آل ۲ را نشان دهد LOH اتفاق افتاده است (B) مکانیسم‌های ایجاد رتزیپلاستوما بر اثر تریس نوم

عملکرد ژن‌های بازدارنده تومور
 بر خلافی لکوزن‌ها، این ژن‌ها مسئول سلامت از تکثیر نامناسب سلول بوده و بخشی آنها به خاطر جهش فقدان عملکرد است. عدم وجود محصول ژنی در حالت هموزیگوت منجر به Rb می‌شود. ژن RB1 به صورت بازدارنده تومور عمل می‌کند چراکه افراد مبتلا به شکل وراثتی آن بعدها خطر بروز بدخیمی‌های دیگری مثل استروسارکوما، فیروسارکوما و کندروسارکوما دارند. فعالیت بازدارندگی توموری RB1 در شرایط آزمایش نیز نشان داده شده است.

ژن RB1/پروتئین p110RB

ژن RB1 کسکنده رونشوت ۳۷Kb و پروتئین مهمی p110RB تنظیم‌کننده چرخه سلول است. p110RB با E2F-1 (فاکتور رونشوتی) کمپلکس تشکیل می‌دهد. هیپرفسفریلاسیون p110RB باعث جایی آن از کمپلکس شده و پروتئین‌های مورد نیاز برای ورود به مرحله S چرخه سلول سنتز می‌شوند. p110RB با لکوپروتئین‌های ویروسی دیگری مثل پروتئین‌های ترانسفورم کننده SV40 (انسی‌ژن T بزرگ) و ویروس پاپیلوما (پروتئین E7) برهمکنش داده و غیرفعال می‌گردد و سلول از رشد طبیعی خارج می‌شود. این اطلاعات نشان می‌دهد که لکوزن‌ها با ژن‌های بازدارنده تومور در ارتباط هستند.

TP53

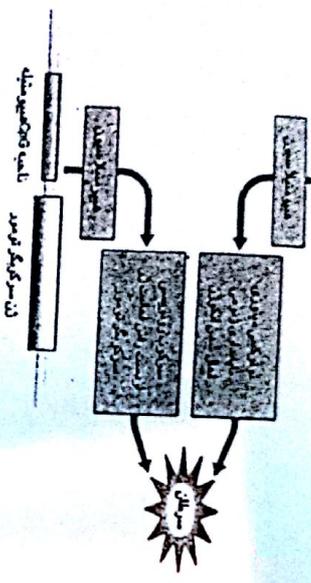
پروتئین p53 اولین بار به عنوان پروتئین سلول میزبان که به انسی‌ژن T (لکوزن ترانسفورم کننده ویروس

1 Loss of Heterozygosity

لکوس به صورت جهش سوماریتیکی غیرقابل شود (شوره دروا) در نوع غیروراثی به دو جهش سوماریتیکی در یک سلول احتیاج است که احتمال آن کمتر بوده و توضیحی برای یک نظریه بودن آن است. گروه نوع وراثتی RB1 در سطح قوتی و شش درجه‌ای الگوی وراثتی انیزوس عالی‌ترد ولی در سطح مولکولی به صورت سلولت عمل می‌کند و هر دو آلل باید از دست بروند.
 تقریباً ۵۵٪ کوکونک مبتلا به RB دارای نقایس فزینگی دیگری نیز می‌باشند که مربوط به حذف‌های مولی باوزی، بلند کروموزوم ۱۲ می‌باشد. مطالعه دقیقتر این ناحیه نشان داد که ناحیه حذف‌شده ۱۲q۱۳ می‌باشد. مسائلات خرابی‌ها با استفاده از آنزیم پیل‌موزیک استیاز D که در آن ناحیه قرار دارد بیوسنگی شکل وراثتی RB را با این ناحیه نشان می‌دهد.

از دست رفتن هموزیگوتی (۱)

مقایسه تریالی DNA سلول‌های خون و توموری می‌تواند RB وراثتی در ناحیه کروموزوم ۱۲ نشان داد که در سلول‌های توموری یک آلل RB وجود ندارد و به از دست رفتن هموزیگوتی (LOH) معروف است (شکل ۳-۱۴). LOH ۱۲-۳ ناحیه ناسمین در ارنیما است [در واقع LOH خیره دوم است. یعنی، آلل سالم در فرد هموزیگوتی غیرفعال می‌شود] و از چندین طریق اتفاق می‌افتد (۱) از دست دادن کروموزوم از طریق عدم تکلیک میتوزی، ۲ حذف آلل، ۳ کراسینگ‌اور بین زن‌های همولوگ که منجر به هموزیگوتی آلل جهش یافته شود. LOH در بدخیمی‌های دیگر نیز نظیر تومور ویلن، MEN1، FAP، NF1، ۲ - دیده شده است.

شکل ۴-۱۴ ♦ متیلاسیون DNA و سرطان قسمت بالا یک ناحیه از توالی تک‌گرای هیپوتیمه (هتروکروماتین) نشان می‌دهد وقتی این حالت از دست برود ممکن است منجر به ناپایداری کروموزومی و فعال شدن لکوزن‌ها گردد در قسمت پایین، نواحی هیپوتیمه دیده می‌شوند که متیله شده و منجر به سرکوب رونویسی ژن‌های بازدارنده تومور و تنظیمی چرخه سلولی می‌گردد

افزاده و مسووب تغییر ساختار کروماتینی (هیپرمیتیلیسیون هیستون‌ها) و خاموشی رونویسی می‌شود هیپرمیتیلیسیون اولیه در سرطان کولون دیده شده است (شکل ۴-۱۳)

طول تلومر و سرطان

تلومر ۱۵۰-۱۷۵ kb از توالیهای تکراری در رشته‌های TTAGGG است که با پروتئین‌های خاصی پوشیده شده است و نقش محافظتی دارد این توالی سوبسترای انزیم تلومراز است، در انتهای تلومر ۲۰-۱۵۰ نیکوتید به صورت تک رشته‌ای ادامه دارد در هر تقسیم طول تلومر بر اثر اشکال در همانندسازی انتهایی کروموزوم کوتاهتر می‌شود این ساعت سلولی با پیری و بیماریهای انسانی در ارتباط است، با افزایش سن، طول تلومر در سلول‌های سوماتیک (و نه سلول‌های زایشی)

ژنتیک سرطان‌های شایع

۵٪ سرطان‌های کولورکتال و سرطان نتیجه زن‌های وراثتی است.

این ژنتیک و سرطان

متیلاسیون DNA و نقش‌گذاری ژنومی^(۱)

متیلاسیون DNA به‌عنوان یک فرایند اپی‌ژنتیک، مسئول غیرفعال شدن X و نقش‌گذاری ژنومی بوده و در خاموش کردن بیان ژن‌ها و حفظ پایداری ژنوم مخصوصاً در نواحی تک‌گرای (هتروکروماتین) نقش دارد مشخص شده که ژنوم سلول‌های سرطانی در نواحی تک‌گرای هیپوتیمه می‌شود این امر از دست دادن نقش‌گذاری (LOI) منجر به فعال شدن آل‌های خاموش و بیان محصولات دخیل در رشد سلولی می‌شود این اتفاق در اراایل مراحل سرطانی شدن دیده می‌شود و با شدت بیماری ارتباط دارد ناپایداری کروموزومی با افزایش فراوانی تومور در ارتباط است و تمام سترده‌های شکست کروموزومی، افزایش خطر ابتلا به سرطان، به ویژه لوسمی و لنفوم نشان می‌دهند LOI ممکن است باعث فعال شدن انگوزن‌ها و افزایش خطر ابتلا به سرطان شود برای مثال، فاکتور ۲ رشد مشابه انسولین (IGF2) و H19 به طور طبیعی به ترتیب از آل‌های پدری و مادری بیان می‌شوند ولی هیپومتیلیسیون آل مادری باعث افزایش بیان IGF2 می‌شود که این، شایعترین رویداد LOI در تومورهای ممول مثل ریه، کبد، کولون، تخمدان و تومور ویلمر است.

سندرم لی فراوانی^(۲)

جیش TP53 به صورت وراثتی اثرات زنادی دارد که در سندرم لی فراوانی دیده شده است. اعضای خانوادگی با این سندرم تلومر که به صورت اتوزومی غالب به ارث می‌رسد مستعد ایجاد برخی‌های بسیاری در سنین پایین می‌باشند مثل سارکوم‌ها، کارسینومای آدنومال و سرطان پستان. جیش‌های نطفه‌ای در نواحی حساس‌نشد TP53 (کدون‌های ۲۵۸-۲۴۵) در سلول‌های زایشی افراد خانواده دیده شده است که در تومور آل طبیعی را از دست داده‌اند

1. Li-Fraumeni syndrome
2. Genomic imprinting
3. Loss of imprinting

کولونی دروازه جایگاه خوانده می شود احتمال سرطان روده کوچک، سینه، اندومتر و سرطان های دیگر نیز وجود دارد

ژن های ترسیم ناچور DNA

در بسیاری از سرطانی های HNPCC: با پایبندی میکروماهوارایی (MSI) یا نخطی همبندسازی (M) (RER) در تمام مارکرهای میکروماهوارایی وجود دارد و منوط به جایگاه کروموزومی خاصی نمی شود این پدیده مشابه جهش در ژن های هموایگ جهش دهنده (۱۳-۲) انسانی در ایجاد HNPCC است (جدول ۱۴-۲)

ژن های جهش دهنده با موتاتور کنگکنده آنزیم های غلامگیری ترسیم هستند که به آنها ژن های ترسیم ناچور نیز گفته می شود فردی که حامل جهش ارثی در ژن های ترسیم ناچور مسئول HNPCC است هتروزیگوت می باشد و برای ایزست لادن عملکرد هتروزیگوت دیگر، ناز به یکی از مکانیسم های نسخه دارد که بدین ترتیب سیستم ناچو ناقص شده و احتمال خطر بدخیمی افزایش می یابد برخی جهش های رده رازا نیز اثرات منفی - غالب دارند گرچه HNPCC مسئول ۲-۴٪ سرطان های کولون است ولی ۲۵٪ سرطان های کولورکتال حاوی MSI در ژن های ترسیم ناچور هستند در زنان با جهش ارثی ژن های ترسیم

1. Familial adenomatous polyposis
2. Adenomatous polyposis coli
3. Mutated in colorectal cancer
4. Deleted in colorectal cancer
5. Hereditary non-polyposis colorectal cancer (HNPCC)
6. Microsatellite instability
7. Replication error
8. Mutator

مختلف است. نمایر بین ژن های بازارنده تومور و لکوزین ها مثلاً در مورد RET و MEN2 کاملاً روشن نیست

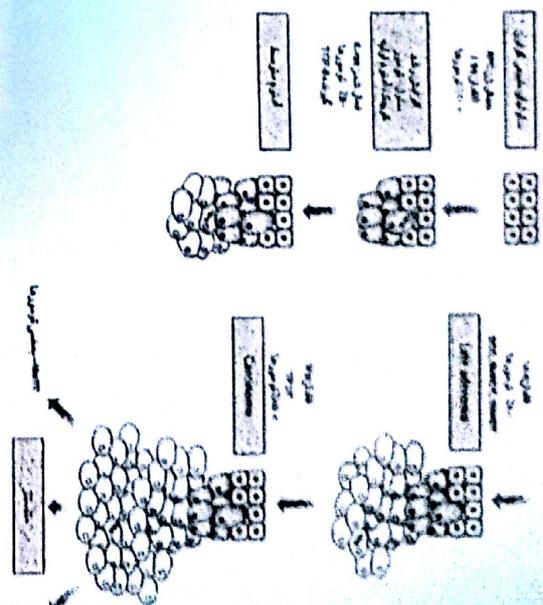
پولیپوز آدنوماتوز فامیلی (FAP)

تقریباً ۱٪ افرادی که سرطان کولورکتال دارند اختلال وراثتی اتوزومی غالب FAP نیز دارند پولیپ های زیادی در روده بزرگ افراد مبتلا دیده می شود که خطر سرطانی شدن دارند ۹۰٪ افراد واجد FAP در نهایت به سرطان روده مبتلا می گردند FAP به دلیل حذف ناحیه 5q21 ایجاد می شود LOH در ژن APC (۱۳) در سرطان روده 5q ناحیه 5q با حذف ژن FAP دیده می شود LOH ناحیه 5q در انکمال غیروراثی و 13-12-17p (ژن TP53) و ژن دیگری در 21-5q به نام MCC (۱۳) در سرطان کولون شایع است.

حذف شده در سرطان کولورکتال (DCC)

حذف آلی کروموزوم ۱۸q حامل ژن DCC (۱۳) در ایجاد بیش از ۷۰٪ کارسینوم های کولورکتال نقش دارد این ژن با ژن های کنگکنده خانوادہ مولکول های چسبندہ سلولی همولوژی دارد و در موکوس کولون طبیعی، اما نه در کارسینوم کولورکتال، بیان می شود. DCC در برهمکنش غشای سلول - سلول و سلول به غشای پایه اهمیت دارد ژن های دیگری در این ناحیه مثل DPC4 (تغییر نام به SMAD4) و TGFβ (تغییر نام به SMAD2) در ایجاد تومورهای کولورکتال نقش دارند

سرطان HNPCC وراثت اتوزومی غالب دارد و نسبتی از بیماران دارای تعدادی پولیپ کوچک در نواحی نزدیک، یا طرف راست کولون هستند که گاهی سرطان

شکل ۱۴-۵ • تکثیر سرطان کولورکتال یک فرآیند چند مرحله ای از تجمع ضلای ژنتیکی است.

سرطان کولورکتال

حذف کروموزوم 5 (ژن APC) حذف 17p (ژن TP53)، حذف ناحیه 18q [مربوط به لکوس های DCC، SMAD2، SMAD4] (قسمتی از مسیر TGFβ) چهار تغییر لازم برای تبدیل آدنومای خوش خیم به کارسینوم هستند. جهش در گیرنده TGFβ نیز شناسایی شده است (شکل ۱۴-۵) تجمع این تغییرات مهمتر از ترتیب آنها در ایجاد کارسینوم است. در ۹۰٪ کارسینوم ها دو یا چند تغییر در ۴۰٪ موارد سه تغییر دیده می شود

ممکن است یک جهش در جایگاه های مختلف سبب برخی سندرم های سرطانی وراثتی متفاوت شود و این به دلیل تنوع پلی مورفیک و اثر فاکتورهای محیطی

فرآیند چند مرحله ای کارسینوژنز بیشتر سرطان های کولورکتال از آدنومای خوش خیم به وجود می آید از نظر هستولوژیکی، قطر پولیپ کمتر از ۱cm سرطانی نمی شود با افزایش اندازه پولیپ احتمال جهش های ژن ras افزایش می یابد با افزایش پولیپ و شدت بدخیمی، میزان جهش ها و فراوانی کارسینوم بیشتر می شود جهش های ژن RAS،

سرطان پستان شایعترین نوع سرطان است که در زنان و مردان رخ می‌دهد. این سرطان در بیشتر موارد در پستان‌ها ایجاد می‌شود. عوامل مختلفی در بروز این سرطان نقش دارند، از جمله تغییرات هورمونی، سابقه خانوادگی و تغییرات ژنتیکی. تشخیص زودهنگام و درمان مناسب می‌تواند به بهبود نتایج درمان منجر شود.

سرطان پستان

شایعترین سرطان پستان پس از سرطان پستان و شایعترین نوع سرطان در مردان است. خطر ابتلا برای خوشایندان درجه اول بالاست (در حدود 1/15). در چندین جایگاه کروموزومی وجود دارد. مطالعات پیوستگی دو لگوس اصل استفاده ابتدا به سرطان ارثی پروستات ۱ و ۲ (HPC1 و HPC2) و چندین لگوس دیگر مثل جهش در ژن ریبونوکلاز L (RNASEL)، BRCA1 و BRCA2 همراهی دارند. پیشنهاد می‌شود با اندازه‌گیری آنتی‌ژن اختصاصی پروستات (PSA) غربالگری انجام گردد.

مطابقت ژنتیک در سرطان‌های خوشایندی

بعضی‌هایی که در افراد مستعد رخ می‌دهد مانند جهش عمومی است. چندین فاکتور پیشنهاد کننده

و تشخیص این‌ها مشخص می‌شود. در کودکان دیده شده و با افزایش سن تاوانه می‌گردد. سرطان‌های درجه اول قوی‌ترین شکلی به خاطر ابتلا به پوکی‌های پدیدار می‌شوند و روده هستند. این‌ها هم‌اگر هستند ولی احتمال ابتلا به سندرم ویسمن وجود دارد. جهش‌های در ژن سرورین تریپلین کهتری، STK11 روی کروموزوم 19p باعث سندرم PJS می‌شود.

سرطان پستان

۱۵-۲۰٪ زنانی که سرطان سینه دارند دارای تاریخچه خانوادگی این بیماری هستند. خطر این سرطان در خانوادگانی با ۱) نزدیکان مبتلا ۲) وقوع در سنین پایین (۵۰- < سال، ۳) وقوع دوطرفه، و یا ۴) سرطان تخمدان، بیشتر است. مطالعات مولکول تکثیر انکروزهای *emb-B1*، *emb-B2*، *int-2*، *mpc*، *LOH* و *int-2* برخی کروموزوم‌های خاص (۸q، ۱۶q، ۱۷p، ۱۲q، ۱۹q، ۲p، ۱۸q، ۲q و ۱۹p) و همچنین دخالت ژن‌های کاندید یا جایگاه‌های شکسته خاصی را نشان داده است. در سرطان‌های اسپوزاریک یا پراکنده، ژن *EMSY* که همراه با *BRCA2* در کنترل رشد سلول دخالت می‌کند نقش دارد. نقش طبیعی *EMSY* خاموش کردن *BRCA2* است.

ژن‌های BRCA1 و BRCA2

۵-۴۰٪ خانوادگانی مبتلا به سرطان پستان انکروزی غالب زودرس، در ژن *BRCA1* بر روی کروموزوم ۱۷ جهش دارند. در زنان و مردان حاوی این جهش، به ترتیب احتمال ابتلا سرطان تخمدان و پروستات وجود دارد. ۴۰-۲٪ خانوادگانی دارای جهش *BRCA2* (در روی کروموزوم ۱۲) سرطان پستان زودرس را بروز می‌دهند. جهش *BRCA2* در

عسل می‌کند این ژن در سندرم تریپلین قابل مشاهده است (PJS).

سندرم پوکی‌های

این سندرم به صورت انکروز غلبه‌دارت (سینه) و شایع‌ترین همراه با کولون، در نوبت هورمونی روده و عدم رشد می‌باشد. در ژن *SMAD4* (۱۸q) و *EMPR3A* (۱۰q22) در آن درگیر است که جزو سندرم نکروز پیل *TGF-β* هستند. *SMAD4* ۵۰٪ موارد با شامل می‌شود که به تشکیل سندرمی و افزایش تعداد پوکی‌های سینه در آنها زیاد است.

بیماری کاون (۱)

مروف به سندرم هامارتوما چندگانه (۱) بوده، واژه آن انکروزی غلبه‌دارت است. مستعد است. پوکی‌های سینه، روده در نیمی از موارد و به صورت هامارتوما یا آدنوما، مخاط دهانی یا ظاهر قهوه‌سنگ و ماکروسالی معمول است. جهش‌هایی در ژن *PTEN* یا پارازند تومور *PTEN* بر روی کروموزوم 10q23 که کدکنده تیروزین فسفاتاز است باعث بیماری کاون می‌شود. فنوتیپ مشترکی مربوط به سندرم بتان-ریلی-روالکایا (۱) جهش‌هایی در ژن *PTEN* دارد.

سندرم پوکی-جکی (۱) (PJS)

این سندرم نیز تورت انکروزی غلبه‌دارت و با نقاط سیاه ملائیتی روی لبها، نور دهان، کف دستها، نواحی کف پا-

1. Cowden disease
2. Multiple hamartoma syndrome
3. Bannayan-Riley-Ruvatkiba
4. Peutz-Jegher syndrome

سرطان	ژن	کروموزوم	نوع جهش
سرطان پستان	BRCA1	17q21.31	حذف
سرطان پستان	BRCA2	13q12.2	حذف
سرطان پستان	TP53	17p13.1	حذف
سرطان پستان	PTEN	10q23.31	حذف
سرطان پستان	SMAD4	18q21.31	حذف
سرطان پستان	EMPR3A	10q22.3	حذف
سرطان پستان	PTEN	10q23.31	حذف
سرطان پستان	PTEN	10q23.31	حذف
سرطان پستان	PTEN	10q23.31	حذف

دیگر سندرم‌های پوکی‌ها

پوکی‌ها: ۵۰-۶۰٪ خطر بروز سرطان انکروزی وجود دارد. بررسی‌های DNA توموری برای وجود *MSI* در تشخیص *EMPOC* مهم است. همچنین با تکنیک ایمونوفلوئیس آنتی‌بادی‌های ضد پروتئین‌های *hMLH1*، *hMSH2* و *hPMS2* عدم بیان این ژن‌ها بررسی می‌شود.

پوکی MYH

در یک مطالعه ۲۰٪ موارد پوکی‌ها قبلی مثبت غالب با جهش *APC* نشانند. در بیش از ۲۰٪ این خانوادها جهش‌هایی در ژن *MYH* دیده شد و تقریباً مبتلا جزو زنگنه مرکب بودند. *MYH* تورت انکروزی منسوب حالت و روی بقه *hMLH1* قوبر دارد که هم‌اگر آن *mut Y* در *EColi* است. *mut Y* هم‌اگر با *mut M* برای تصحیح بازهای ناپور *AG* و *AC*

انجام می‌شود غربالگری باید ۵ سال زودتر از سن بروز در اولین فرد مبتلای خانواده انجام گیرد بجز در مورد زنبق‌بلاستوما که باید در دوران پس از تولد انجام شود

فواصل غربالگری به ویژگی طبیعی هر سرطان برمی‌گردد ایجاد سرطان کولورکتال از آن‌ها چند سال طول می‌کشد و غربالگری هر ۵ سال کافی است. اگر بولیب پیدا شود این فاصله کمتر می‌شود سرطان پستان در مراحل اولیه بدخیمی قابل شناسایی نیست و بنابراین، ماموگرافی سالیانه از سن ۳۵ سالگی پیشنهاد می‌شود

چه قسمت‌هایی باید غربالگری شود؟
بر اساس نوع سرطان و اندام‌های درگیر بدن، غربالگری انجام می‌شود

مستند طای مستعدکننده سرطان خانوادگی در مورد نوع Lynch II از HNPCC که ممکن است در نقاط مختلفی دیده شود غربالگری مشکل است. به‌عنوان بجز ماموگرافی منظم، برای بدخیمی‌های دیگر، غربالگری رضایت‌بخشی وجود ندارد

استعداد ارثی برای سرطان‌های شایع
سرطان کولورکتال

غربالگری پیوسته کولونوسکوپی انجام می‌شود اکثر مراکز زنتیکی مهارت‌های استاندارد برای انتخاب افراد در خطر بالا را پذیرفته‌اند (۱) حداقل سه فوبی‌اند سیلا (درجه اول)، یکی از آنها فوبی‌اند درجه اول دو تایی دیگر باشد به استثنای FAP، ۲ حداقل دو نسل متوالی سیلا باشد ۳ تشخیص سرطان حداقل در یکی از

سندرم‌های مستعدکننده سرطان خانوادگی روند تواتر اکثر این سندرم‌ها انوزومی غالب است و نفع‌پذیری کامل دارند در نتیجه، به غربالگری بیشتری احتیاج است.

استعداد ارثی ابتلا برای سرطان‌های شایع

آزمایش غربالگری باید (۱) بدخیمی را پیش از بروز علامه و با حساسیت و اختصاصیت بالا شناسایی کند (۲) تبار افراد شناسایی شده باید پیش‌آگهی خوب داشته باشد (۳) مزیت تشخیص زودهنگام باید بیشتر از ضرر آزمایش غربالگری باشد (۴) غیربهاجمی، (۵) مقررات کافی برای مشاوره پیش از غربالگری و پیگیری وجود داشته باشد

چه کسانی باید غربالگری شوند؟

در سرطان‌های نادر انوزومی غالب و سندرم‌های مستعد کننده سرطان قلیلی که تک‌زنی هستند مثل FAP، VHL و نئوپلازی انسوکربین چنگ‌گانه (MEN) غربالگری انجام می‌شود در مورد زنبق‌بلاستوما اکثر جنبش‌ن RB1 شناسایی نشده باشد آزمایش زنتیکی پیش از بروز علائم را نمی‌توان انجام داد از طرفی، RB نوزادگامی ندارد برای سرطان‌های شایع یا داشتن تاریخچه خانوادگی غربالگری انجام می‌شود

چه سنی و چند مرتبه غربالگری انجام شود؟

در مورد سندرم‌های مستعدکننده سرطان سن غربالگری پایین (پس از ۳۵ سالگی) است به جز FAP. سن خطر احتمالی در مورد استعداد ارثی ابتلا، بین ۳۵-۵۰ سالگی است ولی غربالگری در سنین بالاتر نیز

استعداد ارثی برای سرطان‌های شایع

اگر افراد با تاریخچه خانوادگی سرطان، سندرم مستعد کننده سرطان ارثی ندارند و نتیجه برای میزان خطر احتمالی، فاکتورهای دیگر نیز لازم است؛ مثل تعداد افراد مبتلا در خانواده نسبت خوشایندی و سن ابتلا خطر تجربی و مطالعات اپیدمیولوژی برای تعیین وقوع سرطان در موارد مشکوک کمک می‌کند

غربالگری سرطان خانوادگی

هدف پهای غربالگری، جلوگیری و شناسایی زودهنگام سرطان است. در غربالگری به صورت مستقیم شناسایی بیان فنوتیپی یک ژنوتیپ انجام می‌شود آزمایشات تشخیصی و علائم بالینی به صورت غیرمستقیم از وجود یا عدم وجود ژن خبر می‌دهند. مثلاً افراد در خطر FAP یا ماریه شکره برای یافتن نوعی هیپرتریزی مایوزیدی اپیتلیوم رنگانه شکره (CHRP) برای ژن APC غربالگری می‌شوند وجود CHRPها احتمال هتروزیگوت بودن برای ژن APC و ایجاد بولیب و بدخیمی را بالا می‌برد

شناسایی ژن مسئول تمایز از سندرومی مستعد کننده سرطان و تعیین حالت ژنوتیپی فرد در معرض خطر یعنی آزمایش پیش از بروز علائم، غربالگری فنوتیپی را ساده‌تر می‌کند مثلاً سرطان کبد، تومورهای سیستم عصبی مرکزی و فنوکروموسیتوم در بسیاری از - هیل - لیندو.

- 1. Lynch
- 2. Turcot syndrome
- 3. Muir-Torre
- 4. Congenital hypertrophy of the retinal pigment epithelium

بسیار احتمال به سرطان در یک خانواده هستند که عبارتند از (۱) وجود چندین خوشایند یا یک سرطان شایع (۲) چندین خوشایند یا سرطان‌های مرتبط (۳) دو عضو یک خانواده یا سرطان‌های نادر (۴) بروز زودهنگام و غیرمعمول (۵) تومور دو طرفه در اندام‌های جفت (۶) تومورهای متوالی یا همزمان و (۷) تومور در دو اندام متکثر یک فرد

سندرم‌های مستعدکننده سرطان

وراثتی

گاهی سرطان در یک فرد در بیش از یک جایگاه و با در جایگاه‌های مختلفی از چندین عضو خانواده به وجود می‌آید به این دسته از سرطان‌ها، سندرم‌های مستعد کننده سرطان وراثتی اطلاق می‌شود که بیشتر به صورت انوزومی غالب هستند. موارد با وراثت انوزومی مستعد این سندرم‌ها به سندرم‌های شکست کروموزومی معروفند

افراد مبتلا به سندرم مستعد کننده سرطان وراثتی، احتمال بالایی برای بروز تومور، سن وقوع پایین‌تر سرطان و ایجاد تومور در جایگاه‌های مختلف دارند مثل سندرم لی فرلنسی. سندرم مستعد کننده سرطان HNPCC به دو دسته تقسیم می‌شود لیچ (۱) نوع I که تنها در خطر سرطان کولون هستند و لیچ نوع II که اعضای خانواده درگیر سرطان‌های دیگری مثل سینه، ریه، پستان و کلیه بروز می‌دهند در سندرم تورکوت (۲) جنبش در ژن APC و دو ژن ترمیم نادر اتفاق افتاده است در حالی که سندرم سوبر-تور (۳) جنبش در hMSH2 دارد

فاکتورهای ژنتیکی در بیماریهای رایج

فصل

۱۵

بیماری منجر نمی‌گردد در افرادی که نقص الفس - یک ائتی ترپسین دارند، اگر در معرض عامل‌های محیطی خاصی مثل سیگار کشیدن و گرد و غبار قرار گیرند، به آلفیزیم روی مبتلا می‌شوند.

بلی مورفسم تک ژنی می‌تواند سبب اختلالات در استعداد ابتلاء به بیماری شود مثل فعالیت استالوئید دهیدروژناز و الکلیسم، ظاهراً این بلی مورفسم‌ها به فاکتورهای محیطی نامشخصی پاسخ می‌دهند مثل ائتی ژن‌های کمپلکس اصلی سازگاری بافتی (HLA) و همراهی‌های بیماری‌های مانند دیابت وابسته به انسولین، آرتریت روماتوئید و سلیاک. نهایتاً استعداد همراهِ می‌تواند سبب تفاوت در پاسخ به درمان پزشکی گردد، مثل وضعیت غیرفعال شدن ایزونازید در درمان سل.

1. Multifactorial inheritance

در بیماریهای رایج یا شایع نظیر دیابت، فشارخون، بیماری شریان کرونری و قلبی - عروقی، اسکیزوفرنی، اختلالات تحلیل‌برندهٔ عصبی و سلامت ذهنی و سرطان، عامل‌های ژنتیکی و محیطی نقش دارند. در واقع، این اختلالات نتیجهٔ تعامل پیچیدهٔ چندین ژن متفاوت (بلی ژنیک) با تأثیرات محیطی می‌باشند که وراثت چندعاملی (۱) (مالتی فاکتورال) نیز نامیده می‌شود. بنابراین، در این بیماری‌ها یک استعداد یا قابلیت ابتلائی وراثتی مطرح است که هر چه سهم ژنتیک بیشتر باشد، خطر تکرار افزایش می‌یابد.

انواع استعداد ژنتیکی و مکانیسم‌های آن

جهش در ژن هیپرکلوسترولمی خانوادگی (FH)، زمینهٔ ژنتیکی اصلی ایجاد بیماری شریان کرونری است اما عامل‌های محیطی مثل کاهش کلسترول رژیم غذایی و پرهیز از دیگر عامل‌های خطر ساز مانند چاقی، ورزش نکردن و سیگار کشیدن، آن را تغییر می‌دهند. البته، استعداد ابتلا به صورت تک ژنی ضرورتاً به ایجاد

سوزن CA125 (شاخص استرژیک گلایکوپروتئین) در خون بیشتر افراد مبتلا به سرطان تخمدان و ائومئوز افزایش می‌یابد.

چه نوع در مانی مناسب است؟

جراحی برای بعضی سندرم‌های مستعد کنندهٔ سرطان خانوادگی مثل تیروئیدکتومی پروفیلاکسیک در نوع MEN2 یا کولکتومی در FAP درمان انتخابی است. همچنین در مورد سرطان‌های شایع (کولون و پستان/ تخمدان) جراحی پیشگیری کننده ممکن است، استفاده از داروهای ضد استروژنی مثل تاموکسیفن به جای پروفیلین پستان و با استفاده از رژیم غذایی تناسه یا داروهای غیر استروئیدی ضد التهابی در سرطان کولون ارزشمند است.

بستگان قبل از ۵۰ سالگی صورت گرفته باشد
سرطان پستان

غیرالگوری افراد در سنین ۲۵ سالگی بوسیه ماموگرافی انجام می‌شود اگر زودتر انجام شود احتمال ضایعات ائمه در سنین پایین برای افراد با خطر بالا بیشتر است. این حالت در مورد سندرم لی - فرلنی که در ژن p53 جهش دارد از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. از طرفی، تفسیر ماموگرام قبل از ۲۵ سالگی دشوار است.

سرطان تخمدان

در سنین پایین بدون علامت است و تشخیص زودهنگام آن با برداشتن تخمدان، تنها روش درمان است. غربالگری یا اولتراسونوگرافی انجام می‌شود تصویب‌پذیری از وائرن و استفاده از تصویر جویان خون قابل رنگی، غربالگر را بهبود داده و در صورت شک، برای تأیید تشخیص از لاپاروسکپی یا لاپاروتومی استفاده می‌شود.

شایع‌تر بوده که تا ۱۰٪ جمعیت مبتلا می‌باشد. T2DM به محدودیت مصرف کربوهیدرات غذایی پاسخ می‌دهد و برخی نیازمند تریاق انسولین هستند. ۱-۲٪ موارد دیابت به صورت تک‌زنی هستند (جدول ۱-۱۵). دیابت دوران بارداری در ۳-۱٪ زنان دیده می‌شود نصف تا سه چهارم این زنان بعدها در زندگی به دیابت مبتلا می‌گردند. دیابت ثانویه در سندرم‌های ژنتیکی و اختلالات غیر ژنتیکی نیز اتفاق می‌افتد مثل سندرم پرادر-ولبی، سندرم باره-بیل، سندرم ولترام و اتاکسی فردریش.

اشکال مونوژنیک دیابت

تقریباً به ۲۰ شکل مونوژنیک دیابت مشخص شده است (جدول ۱-۱۵).

دیابت با سن بروز جوانی (MODY)

MODY شکل اتوزومی غالب دیابت است که با عملکرد بد سلول بتا مشخص می‌شود. MODY ناممکنی بالینی و ژنتیکی دارد. جهش‌های زن کلوکیناز (فستوبیپ خفیف)، زن‌های فاکتورهای رونویسی، HNF-1α (فاکتور هسته‌ای هپاتوسیت) و HNF-4α (تکامل پیشرونده شدید) که به قرص‌های سولفونیل‌اوره حساس‌اند (مثالی از فاربامازونیتیک)، HNF-1β، جهش‌های فاکتور پروموتور انسولین ۱ (IPF1)، NEUROD1، و زن‌های دیگر (MODYX) از عمل MODY هستند. جهش‌های HNF-1α شایع‌ترین علت MODY (۵٪) بیماران در UK می‌باشند. جهش‌های HNF-1β سن کیست کلبه و دیابت (BCAD) و برخی سالفونامیدونیک‌ها متعلق در بیشتر از بیماران مبتلا می‌شوند.

ممکن است بیماری از یک زن نژادیک در حالت یوسمی غیرمتعلق باشد که در ایجاد بیماری دخالت دارد. مطالعه SNPها (هاپلوژنوم‌های SNP) از پروژه HapMap در بیماری‌های رایج، نگارش جدیدی برای یافتن واریانت‌های استعداد ایجاد فراهم می‌آورد.

مطالعات بیوشیمیایی

بررسی سطح فعالیت آنزیمی یا متابولیت می‌تواند شواهدی از مشارکت ژنتیک، در برخی از بیماری‌های رایج، ارائه دهد.

الگوی حیوانی

شناسایی اختلالاتی که هم در انسان و هم در گونه‌های دیگر مانند موش رخ می‌دهد امکان مطالعات تجربی را که در انسان ممکن نیست فراهم نموده است.

الگوهای بیماری برای وراثت چند عاملی

جستجوی الگوس‌های استعداد ایجاد یا پلی‌ژن‌ها (الگوس‌های صفت کیفی یا QTL) در اختلالات چند عاملی انسان به دلیل پروژه‌های ژنوم انسان و HapMap همراه با تکنولوژی تعیین SNP، پیشرفت‌هایی داشته است.

دیابت شیرین

در شکل مجزای بالینی دیابت شیرین (DM) عبارتند از (۱) نوع ۱ (T1DM) که شکل وابسته به انسولین (فولاً IDDM خوانده می‌شود) با سن بروز جوانی و نادرتر بوده که ۰.۴٪ جمعیت را مبتلا کرده و بروز بالایی از مشکلات کلوی، رتینال و عیروقی دارد (۲) نوع ۲ دیابت که غیروابسته به انسولین با سن بروز دیرتر و

اصطلاح نام‌های بکار می‌رود دو قلوهای دوتیمی (DZ) یا غیرهمسان و تک‌تیمی (MZ) یا همسان در محیط یکسانی شریک هستند اما دو قلوهای همسان ژنوتیپ‌های یکسانی نیز دارند بنابراین، اگر یک بیماری کاملاً ژنتیکی باشد به استثناء مواردی مانند عدم تفکیک صحیح کروموزومی یا جهش جدید در یکی از دو قلوها، هر دو عضو یک جفت دوقلوی همسان همانند هم مبتلا خواهند بود اما دو قلوهای غیرهمسان متفاوت‌اند در صورتی که یک بیماری کاملاً توسط فاکتورهای محیطی ایجاد شود دو قلوهای همسان و غیرهمسان، میزان هماهنگی مشابهی دارند.

در مطالعه دو قلوهای همسانی که دور از هم پرورش یافتند، اگر یک بیماری کاملاً ژنتیکی باشد هر دو عضو را مبتلا می‌کند دو قلوهای دور از هم اندکی در طول قد و بیشتر در وزن بدن تفاوت دارند که بناگردد نقش بیشتر وراثت در تعیین قد نسبت به وزن بدن است.

مطالعات فرزندخواندگی

اگر فرزندی بیماری در افراد پذیرفته شده در یک خانواده، مشابه والدین زیستی آنها باشد می‌توان پیشنهاد نمود که احتمالاً فاکتورهای ژنتیکی نقش مهم‌تری داشته باشد. علی‌رغم این، اگر فرزندی بیماری در افراد پذیرفته شده مشابه والدین پذیرنده آنها باشد احتمالاً فاکتورهای محیطی نقش مهم‌تری دارند.

مطالعات همزایی پلی مورفیسم

همزایی یک پلی مورفیسم می‌تواند پیشنهاد کند که این پلی مورفیسم در علت بیماری دخالت دارد. مثلاً همزایی‌های HLA در ایجاد بیماری‌های خودآیند

1 Concordant

دو شنباهای نشان دادن استعداد ابتلا ژنتیکی به بیماری‌های رایج

این روش‌ها عبارتند از مقایسه فروانی و بروز در گروه‌های جمعی متنوع، تأثیرات مهاجرت، بررسی بروز بیماری در میان خویشاوندان (مطالعات خانوادگی)، مقایسه بروز در دو قلوهای همسان و غیرهمسان، تعیین اثر تغییرات محیطی با مطالعات فرزندخواندگی، بررسی همزایی بیماری با شاخص‌های مختلف، مطالعات بیوشیمیایی و الگوهای حیوانی.

مطالعات جمعیت/مهاجرت

وقتی که مهاجرتی با بروز پایین وارد جمعی می‌شوند اگر بروز بیماری در گروه مهاجر به اندازه گروه جمعیتی جدید افزایش یابد یعنی عامل‌های محیطی نقش مهم‌تری دارند در مقابل، چنانچه بروز پایین بیماری در جمعیت مهاجر حفظ شود اهمیت نقش عامل‌های ژنتیکی مورد تأکید قرار می‌گیرد.

مطالعات خانوادگی

استعداد ژنتیکی را می‌توان با مشاهده فروانی بالاتر سابقه خانوادگی، بیماری در خویشاوندان نسبت به جمعیت عمومی، مطابقت کرد به هر حال، با توجه به محیط مشترک خانواده، تجمع خانوادگی، استعداد ابتلا ژنتیکی وراثت نمی‌کند. فروانی بیماری در همسران می‌تواند به‌عنوان کنترل برای فاکتورهای محیطی در زندگی بالینی مورد استفاده قرار گیرد.

مطالعات دوقلویی

وقتی که هر دو عضو یک زوج دوقلو، مبتلا باشند یا هر دو مبتلا نباشند، گفته می‌شود که هماهنگی (۱) هستند یا ناهمگونی دارند، اگر، تنها یکی از اعضای دو قلو مبتلا باشد

جدول ۲-۱۵ ♦ وراثت‌ها در زن‌های که نسبت به T2DM مستعدکننده هستند

ژن	وراثت	علاقه ژنتیکی	استرالوی
CAMP110	SNM43 در اسپنون ۲	مستقیم پروتاز	کونین ساری مگلی در چند ماهه برامها
PPARG	PI2A (آل P15)	نمایز آدیپوسیت همچنین اتصال به داروهای حساس به انسولین	کونین ساری مگلی در چند ماهه برامها
KCNJ11	E23K	زیاده‌تر β کاتال K-ATP	کونین ساری مگلی در چند ماهه برامها
HNF1A (TCF1)	G319S	فاکتور رونویسی در تکونین و عملکرد سلول β	کونین ساری مگلی در چند ماهه برامها
PF-1	D76N	فاکتور رونویسی در تکونین و عملکرد سلول β	کونین ساری مگلی در چند ماهه برامها
HNF4A	SNP3 در پروموتور P2	فاکتور رونویسی در تکونین و عملکرد سلول β	کونین ساری مگلی در چند ماهه برامها
TCF7L2	(محل آل T)	وراثت‌های اسپنون ۲ فاکتور رونویسی تنظیم کننده بیان کونین ساری مگلی در چند ماهه برامها	کونین ساری مگلی در چند ماهه برامها

جدول ۱-۱۵ ♦ زیررده‌های دیابت

زیررده‌های دیابت	دبابت نوع ۱	دبابت نوع ۲	دبابت نوزادی
شیوع (%)	< ۱	< ۱۰	< ۱۰۰۰۱
سن بروز	کوئی انوجونی	سن سده ویری	قبل از غده‌های
وراثت	پلیژنیک	پلیژنیک	مونوزنیک
تعداد ژن‌ها	> ۲۰ لکوس	محدود	حاصل از ۱۰ ژن
پاتوفیزیولوژی	انابوسون	مقاومت عملکرد سلول β	عملکرد سلول β

maturity-onset diabetes of the young : MODY

دیابت نوزادی

دیابت قبل از ۶ ماهگی ظاهر است که می‌تواند به دو صورت موقتی یا دائمی باشد بیش از ۷۰٪ موارد موقته نتیجه بیان بیش از حد یک ژن پیری بر روی کروموزوم 6q24 می‌باشند این نوزادان معمولاً در هفته اول زندگی تشخیص داده و با انسولین درمان می‌شوند بیش از ۵۰٪ موارد دائمی دیابت نوزادی به دلیل جهش‌های KCNJ11 یا ABCO8 کسکسند زیرواحد‌های Kir62 و SUR1 از کانال اندوزین تری‌صفیات حساس به پتاسیم (K-ATP) در سلول با هسته داروهای سولفونیل‌اوره به کمال متصل شده و سبب بسته شدن کانال به طور مستقل از ATP می‌گردند

دیابت نوع ۱

تجمع خانوادگی T1DM بیشتر است (به برابری ۱۵ برای T1DM در مقابل ۷/۵ برای T2DM). میزان همادگی دوقلوهای مونوزیگوت و دی‌زیگوت به ترتیب ۵۰٪ و ۱۲٪ است که نشاندهنده عمل فاکتورهای محیطی و ژنتیکی می‌باشد فاکتورهای محیطی عبارتند از رژیم غذایی، تماس ویروسی در اوایل بچگی و داروهای خاص. سلول‌های بتا شاید در اثر تعامل بین

1. Wolcott-Rallison
2. Immunodysregulation, Polyendocrinopathy, Enteropathy, X-linked

دیابت نوزادی هتروژن می‌باشد جهش‌های زن‌های زیر در تعداد کمی از بیماران گزارش شده است: جهش‌های هوریزوگوس یا هوریزوگوس مرکب GCK یا PP1A (جهش‌های هوریزوگوس سبب MODY می‌شوند)؛ جهش‌های هتروزوگوس HNF-1 β ؛ جهش‌های هوریزوگوس PTF1A یا GLIS3 به ترتیب

غیرت و پاسخ ایمنی نامعيار تخريب شوند

اثرین‌ژن‌های HLA-B8، B15 با آل‌های DR3 و DR4 در عدم تعامل پیوستگی هستند نقش HLA در استناد T1DM بویله بجهت و هفتین ریشه استیواسیجی در لکوس DQ تعیین می‌شود (IDDM1). لکوس بی‌بی، مربوط به زن انسولین بر روی 11p15 می‌باشد که VNTR (۱۴ جفت بازوی) فراوانت این ژن (INSVNTR) استناد بیماری را تحت تاثیر قرار می‌دهد تکرارهای طولانی باعث افزایش بیان ژن انسولین و کاهش احتمال شناخته شدن سلول‌های β به عنوان آنتی‌ژن خارجی در پاسخ به سیستم ایمنی می‌گردند

دیابت نوع ۲

شیوع T2DM رو به افزایش است (طبق پیش‌بینی تا سال ۲۰۱۰، به ۲۱۵ میلیون می‌رسد) سن بروز، معاملات خانوادگی، یا مشکل کرده است و ارتباطی ژنی استناد به T2DM در جدول ۲-۱۵ آمده‌است لکوس‌ها بین جمعیت‌ها متنوع می‌باشند مثلاً پارکات

مطالعات پیوستگی مربوط به آمیزش درون گروهی

چندول ۱۵-۳	شیرین-همبستگ، برای فشارخون در مسنگان مختلف
گروه	شیرین-همبستگ
خواهر-برادرها	۰۱۲-۰۳۴
والدین/زنانه	۰۱۲-۰۳۷
دوقلوهای دوتخمکی	۰۲۵-۰۲۷
دوقلوهای تک‌تخمکی	۰۲۵-۰۲۳

جدول ۱۵-۳	عوامل وقوع مجدد فشارخون
گروه	درصد
جمعیت	۵
دو والد با فشارخون طبیعی	۲
یک والد با فشارخون بالا	۸-۱۸
دو والد با فشارخون بالا	۷۵-۸۵

مطالعات خانوادگی و دوقلویی

خطر تکرار بیماری شریان کرونری برای خوشبختان درجه اول از ۲ تا شش برابر جمعیت، متغیر است (جدول ۱۵-۵). تطابق در دوقلوهای دوتخمکی، برابر ۲۵-۱۵٪ و در دوقلوهای تک‌تخمکی از ۳۹ تا ۲۸٪ متغیر می‌باشد؛ یعنی دخالت عوامل محیطی و ژنتیکی وجود دارد.

جدول ۱۵-۵	عوامل وقوع مجدد بیماری شریان کرونری زودهنگام
پروبانند	مردان (>۵۵ سال)
مردان (>۵۵ سال)	برابر
خواهر	۷/۵
زنان (>۵۵ سال)	خواهر-برابرها
خواهر-برابرها	۷

دیگری نظیر بیماری گایه یا ناهنجاری غدد درون‌ریز بوجود می‌آید و یا به صورت فشارخون بالای اصلی، یا قانی است که شایع‌تر می‌باشد و علت شناخته شده‌ای ندارد. فشارخون بالای اصلی مورد بحث قرار می‌گیرد.

عوامل محیطی در فشار خون

عوامل محیطی عبارتند از سدیم بالا در غذای مصرفی، الکل و کاهش ورزش. مطالعات فزینژنولوژی و مهاجرت، اهمیت عوامل محیطی در فشارخون بالا را نشان می‌دهند.

عوامل ژنتیکی در فشار خون

مطالعات خانوادگی و دوقلویی نشان داده‌اند که فشارخون، خانوادگی بوده (جدول ۱۵-۳) و با درجه خوشبختی ارتباط دارد (جدول ۱۵-۳).

ژن‌های مستعدکننده

سه لگوس بر روی کروموزوم‌های 17q(HYT1)، 3q(HYT3) بر روی کروموزوم ۱۶ همولوگ SA در موش صحرایی و لگوس HYT2 بر روی 15q در قابلیت ابتلا به فشارخون بالا سهیم‌اند. یک لگوس اصلی بر روی 6q و لگوس‌های فرعی بر روی 2q، 5q و 9q نیز در یک مطالعه تأیید شده‌اند.

بیماری شریان کرونری

بیماری شریان کرونری که از آنرواسکلروز ناشی می‌شود، شایع‌ترین علت مرگ در کشورهای صنعتی است. باریک شدن شریان کرونری در اثر توسعه پلاک‌های آنرواسکلروتیک فیبروس منجر به ایسکمی

1. Oji Cree
2. Crohn disease

G3V5 در ژن HNF1A تنها در جمعیت آبی‌کروی (۱) در ایتالیو کانادا یافت شده است. خطر دریاقت نوع ۲ به دلیل تأثیرات نژادی، واریانت‌های مستعدکننده در چندین ژن می‌باشد.

بیماری کرون

دو زیررده کلینیکی بیماری روده ملتهب (IBD): بیماری کرون (۲) و التهاب کولیت زخم‌شونده می‌باشد. لگوس‌های 16p، 12q، 6p و 3p برای IBD شناسایی شده‌اند که 16p12 با بیماری کرون مرتبط بوده ولی با کولیت زخم‌شونده پیوسته نیست. ژن CARD15 (قبلاً به NOD2 معروف بود) درون این ناحیه قرار دارد سه واریانت این ژن که با بیماری کرون همراهی دارند G908R، R702W، و 3020mSc هستند. گیرنده شبه‌میسلایی (محصول ژن NOD2)، NF-κB را فعال، یعنی آن را نسبت به لیپولی‌ساکارید باکتریایی، پاسخ‌دهنده می‌کند. بیماری کرون با کنترل نامنظم التهاب در روده و با تعامل آن با باکتری‌ها مشخص می‌گردد.

واریانت‌های فوق در ۱۵٪ بیماران و تنها ۵٪ افراد کنترل یافت می‌شود. هنوز داروهایی که کمپلکس NF-κB را هدف قرار می‌دهند موثرترین داروها هستند. تکرش درمانی در آینده بر افزایش عملکرد NOD2 در افراد مستعد به بیماری تکیه دارد.

فشار خون

۲۵-۱٪ جمعیت فشارخون بالا دارند. هرچند با افزایش سن (۷۵ تا ۷۹ سالگی) این شیوع (تا ۴۰٪) افزایش می‌یابد. فشارخون بالا با بصورت ثانویه می‌باشد که سن بروز آن در اوایل بلوغ بوده و در پس‌اختلال

اختلالات تک‌ژنی متابولیک

که به بیماری شریان کرونری منجر می‌شوند

هیپرکلسترولمی خانوادگی

FHI به صورت اتوزومی غالب به ارث می‌رسد ۱ در ۵۰۰ فرد در جمعیت عمومی مبتلا بوده و ۱ در ۲۰۰ فرد با بیماری شریان کرونری برای جهش فن LDLR (گیرنده LDL) هتروزایگوس هستند

فاکتور 2A افزایش دهنده موندیسیت (۱)

جهش‌های MEF2A از جمله حذف هفت آمینواسید با بیماری شریان کرونری غالب همراه است

ژن‌های مستعد کننده

اسکن‌های سراسری ژومی، دو لکوس اصلی را مشخص کرده است 2q و 3q26؛ لکوس 2q34-37 شامل چندین ژن از جمله فن UGT1A1 (ژن بی‌رویدین) می‌باشد

بروز در این ژن سبب افزایش بیلی‌روبین در بیماران مبتلا به سندرم گیلبرت و هرلهی سطح بیلی‌روبین با بیماری شریان کرونری از UGT1A1 به عنوان یک ژن کاندید حمایت می‌نماید

مروغ‌ها

مروغ یک اختلال مزمن با تشنج‌های تکراری است و مکرر است علل مروغ شدیداً نامعین بوده و شامل آسیب الکتریکی مزمن، مستقیم و غیرمستقیم هستند در ۲۰٪ موارد یک علت ژنتیکی وجود دارد و در فاکتور سابقه اختلالی مثبت خطر عمومی مروغ برای فرزندان مبتلایان، تقریباً ۲۰٪ است در برخی از موارد آن وضع

اختلالی رخ می‌دهد بنابراین، شناسایی قوی برای شکل‌های متعلق مروغ فراهم می‌آورد (بوعبدی مروغ غیر الکتریکی وجود دارد (اکتر ۱-۲۰۱)

گاتور 16A ♦ رده‌بندی عمومی ساده‌های از مروغ‌ها

ژومی (موضعی)	ژومی (موضعی)
ایدیوپاتیکی	ایدیوپاتیکی
مروغ ل‌بیشی شده با انورت اتوزومی غالب	مروغ ل‌بیشی شده با انورت اتوزومی غالب
مروغ ل‌بیشی شده با انورت اتوزومی غالب	مروغ ل‌بیشی شده با انورت اتوزومی غالب
میتوآتومیکی	میتوآتومیکی
مستوره	مستوره
ایدیوپاتیکی	ایدیوپاتیکی
تشنج‌های خوش‌خیم فامیلی دوران نوزادی	تشنج‌های خوش‌خیم فامیلی دوران نوزادی
مروغ سیکلوتیک جونی	مروغ سیکلوتیک جونی
گریپتوزیک	گریپتوزیک
سندرم West (اسپاسم‌های نوزادی)	سندرم West (اسپاسم‌های نوزادی)
سندرم لورس-گانتس (Lemur Gait)	سندرم لورس-گانتس (Lemur Gait)
سیتوآتیک	سیتوآتیک
سندرم‌های عصبی-جلدی (نوروز اسکروز)	سندرم‌های عصبی-جلدی (نوروز اسکروز)
سندرم‌های تک‌ژنی (سندرم‌های لیزینمیلی، سندرم رت)	سندرم‌های تک‌ژنی (سندرم‌های لیزینمیلی، سندرم رت)
اختلالات متولیک (بستگی بیرویکوس، اختلالات میکروبیایی، اختلالات اسکول‌اوپه‌لوسیتروپها)	اختلالات متولیک (بستگی بیرویکوس، اختلالات میکروبیایی، اختلالات اسکول‌اوپه‌لوسیتروپها)
مروغ‌های سیکلوتیک پیش‌زوده	مروغ‌های سیکلوتیک پیش‌زوده
بیماری Unverricht-Lundborg	بیماری Unverricht-Lundborg
بیماری انورا	بیماری انورا
مروغ‌ها و سندرم‌های جزئی با موضعی نامعین	مروغ‌ها و سندرم‌های جزئی با موضعی نامعین
تشنج‌های مربوط به بولسمیت (bathia)	تشنج‌های مربوط به بولسمیت (bathia)

8. Monogenic enhancer factor 2A

صمغ‌ها و نااهنجاری‌های کروموزومی

بیماری‌هایی که در آنها مجموعه تشنج‌ها فراوان است عبارتند از سندرم انجلمن (حذف 15q11.2)، کروموزوم حلزوی ۱۰، سندرم لیزینمیلی، مایلر-دیکر (حذف 17p13)، ترازومی 15q، سندرم حذف 1p36، سندرم ولف-هیرش هورن (حذف 4p) و سندرم پالستو-گیلیان (ترازومی 12p).

صمغ‌های مندی نشانه‌ای

این گروه شامل توبروس اسکروز، یک بیماری غالب اتوزومی است که در آن تنهایی از انواع متفاوت تشنج مشتعل بر اساس‌های نوزادی سندرم لورس-گانتس (۱) تشنج‌های پیچیده چنگانه) و تشنج‌های تک‌ژنی کلونیک مستوره استقامت می‌باشد سندرم مایلر-دیکر، لیزینمیلی کلاسیک با هفتمادگی ذهنی و تشنج‌های نامتعارف صورتی می‌باشد که ممکن است به دلیل حذف هم‌زیگوتی، با جهش در فن LST1 در 17p13 رخ دهد بیماری‌های اتوریکت-لوزینوریک (M (UTD)، و بیماری اتوریک (LD) هر دو صمغ‌های میکولونیک پیش‌زوده با تریسوم عصبی و روند نوزادی اتوزومی مطلوب می‌باشد که به دلیل جهش‌های فن سیمپلین B (UTD) و فن‌های EPM2A و NHRCT (LD) اتفاق می‌افتد

صمغ و کانال‌های یونی

جهش در فن‌های کد کننده پروتئین‌های کانال‌های یونی منجر به بروز کانال‌های یونی (اسپاسم‌های کانال) می‌شود، شناسایی از سندرم‌های صمغ نوع اتوریکتیک (آپون‌دیل تشنج‌ناهمی) در این گروه شامل تریسوم تشنج‌های نوزادی خانوادگی خوش‌خیم خالص، به‌عنوان

صمغ‌های غیر مندی

در این گروه صمغ‌های میکولونیک نوزادی، صمغ خوش‌خیم بیچگی و صمغ فاکنل (۱) هستند که با عملیات خانوادگی، نقش ژنتیک در آنها مشخص شده است تاکنون دو فن CACNA1F و GABRD واریانت‌هایی داشته‌اند که با صمغ خانوادگی همراه هستند

الیتیم

الیتیم یک اختلال شدید تکامل جسمی است که بین ۴ تا ۱۰ ماه در ۱۰۰٪ با اسن بروز ۳-ساله اول، زندگی مبتلا می‌گذرد روز در جریان سه تا چهار برابر، اکثر آن در دوران بچه و مشخصات تشنجی شامل اسپاسم‌های تکراری با سطح آلتانمی، آریتمیات، سیکل‌های کوتاه و غیره و رفتار کاتاتونیک، تکراری، مستوره، زنگار الیتیمیک در برنج‌های مبتلا به توبروس اسکروز و اختلال مختلف استقامت کروموزومی، به‌عنوان ظهور در

11. EpilepsyGenetic syndromes

12. Neurogenetic and drug response
13. Molecular diagnosis of Neurogenetic syndromes

و اثر شادمانه

بر اساس مطالعات پیوستگی و هموزیهای ژن‌های
ZNF193, HRC1, FTHFBP1, ZNF193, PRPCC, RUSA, TRAMA
متناسی، مشاهده شده برای FTHFBP1 و
RUS1 قوی‌تر است

بیماری آلزایمر (AD)

دهان با آسیب برگشتناپذیر و پیشرونده حوش،
مهارت‌های اجتماعی و کنترل واکنش‌های هیجانی در
حضور هشاری طبیعی مشخص می‌شود. علل دهان
ناممکن بوده از ژنتیکی و غیر ژنتیکی (علل غیر ژنتیکی
مانند بیماری عروقی و عفونت‌های نظیر اینز هستند
بیماری آلزایمر شایع‌ترین علت دهان است. افراد مبتلا
به سندرم داون نیز خطر بالای بروز دهان دارند

ایندمیولوژی

هر چند فاکتورهای محیطی در بیماری آلزایمر نقش
دارند، خطر بروز AD به‌طور قابل توجهی با سن
افزایش می‌یابد.

مطالعات دو قلوایی و خانوادگی

تفاوت‌های سن بروز در دو قلوهای همسان با نقش مهم
فاکتورهای محیطی ساقز است. مطالعات خانوادگی
خطر ابتلای خواهر-برادرها تنها کمی قابل اعتماد برای
کسب اطلاعات است. در تعدادی از مطالعات، خطر
تکرار برای بستگان درجه اول کمتر از ۱٪ است.

مطالعات بیوشیمیایی

تجزیات استیلوئید در (سولفوئیدها شامل پروتئین
پیش‌ساز استیلوئید Aβ42) (Aβ42) هستند. جزء اصلی

شواهدی برای فاکتورهای ژنتیکی

طول و رابطه مهم ژن‌ها در اسکیزوفرنی، مشخص
شده است. برای اسکیزوفرنی، ۱٪ جهش عمومی
اسکیزوفرنی، به اختلال مشخصی شناسایی شده
است. شواهدی برای فردی با نشان‌های اصلی
اسکیزوفرنی اما به شکل خفیف‌تر به‌کار می‌رود.

مطالعات خانوادگی و دو قلوایی

اگر تنها اسکیزوفرنی مورد توجه باشد، همزیگی
برای دو قلوهای همسان فقط ۲۶٪ است که اهمیت
فاکتورهای محیطی را پیشنهاد می‌کند. و اگر
اسکیزوفرنی و اختلال شخصیتی شیزوئید را با هم
در نظر بگیریم تقریباً ۹۰٪ دو قلوهای همسان، همانگی
هستند.

مطالعات فرزندخواندگی

فرزانی‌های بالاتر اسکیزوفرنی در افراد پذیرفته‌شده از
اساس ژنتیکی آن حمایت می‌کند.

ژن‌های مستعدکننده

برخی بررسی‌ها نتواندی را در رابطه با هموزی‌های
احتمال وارثات‌های آلی خاصی مانند کیرینه-۵،
هیدروکسی تریپتوفان نوع ۵a نشان دادند. بالاترین
خطر برای یکی از قلوهای دو قلوهای همسان (که قلو
دیگر مبتلاست) از دو والد مبتلا می‌باشد. خطر مشابهی
نیز برای افراد مبتلا به سندرم حلقه ۲۲q۱۱ (دیس‌جره‌۱)
سیدلاکسفا/ لوکاس‌دی‌فوسال) وجود دارد. ژن‌های
PRD11 (پروتین ده‌دروژن‌ها) و COMT (کاتکول-
O-میل ترانسفراز) در این ناحیه، بسیار مورد توجه

1. Asperger syndrome

15

بیماری مبتلا به سندرم ۲۲ شکنجه شده می‌شود. البته
بعضی از یک طرف است که شامل سندرم اسپرگر (۱)
هم‌باشد.

عزت لوتیسه غیر مستقیم، دانشمندی است که
توجهی برای فاکتورهای ژنتیکی وجود دارد. میزان
هم‌زیگی در دو قلوهای یک‌نژادی و دو نژادی
به ترتیب ۱۰۰٪ و ۱۰٪ است. خطر کلیه وقوع مجدد
برای برادر-خواهرها بین ۱۲٪ و ۱۶٪ بسیار بیشتر از
۱-۱۰۰-۱٪ در جمعیت عمومی می‌باشد. یک اکوس
مستعدکننده بر روی 7۹٪ و شواهدی برای پیوستگی با
۱7۹، 8۹، ۱۱، ۴ و ۹ وجود دارد. وارثات‌های ژن
گیرنده سروتوپین (5-HTT) بر روی 17۹ در افراد
مبتلا به اوتیسم شایع‌تر از افراد نرمال هستند.

اسکیزوفرنی

اسکیزوفرنی، بیماری روانی وحشی است که بطور
معمول در اواخر دوره نوجویی یا اوایل بلوغ بروز می‌کند.
این بیماری با رفتار و افکار افکار و توهمات و خیالات
بابل همراه است.

ایندمیولوژی

یک درصد خطر بروز این بیماری در طول زندگی فرد
وجود دارد و در هر زمان تقریباً ۰.۷٪ از جمعیت مبتلا
می‌شود. اسکیزوفرنی، در افراد با وسعت اجتماعی-
اقتصادی فقیرتر شایع‌تر بوده و در مردان، سن بروز
پایین‌تر و پیش‌آگهی بالاتری دارد. در افراد متولد شده در
فصل زمستان بیشتر دیده می‌شود که پیشنهاد می‌کند
فاکتورهای محیطی نظیر عفونت‌های ویروسی خاص
با فاکتورهای ژنتیکی در ایجاد آن سهم داشته‌اند.

شناسایی ژن‌ها

جهش فاکتور V پروتئین (RS06Q) پروتئین فاکتور V را به شکل مقاوم به شکستن توسط پروتئین فعال شده C درمی‌آورد بنابراین، موجب افزایش تولید ترومبین می‌گردد. آزمایش‌ها در سال 2021 (G>A) پروترومبین در UTR 3' با افزایش سطوح پروترومبین همراه است. این آزمایش‌ها در حالت هتروزایگوس یک افزایش خطر چهار تا پنج برابری ابتدا به ترومبوز بوجود می‌آورند اما افراد هموزایگوس برای یکی یا هتروزایگوس برای هر دوی آنها در خطر فوق العاده افزایش یافته (تا ۸۰ برابری) هستند.

آزمایش ژنتیکی

بیشتر از ۵۰٪ موارد ترومبوسامبول‌های سیاه‌رنگی را می‌توان با فاکتور V لینن واریانت پروترومبین توضیح داد. آزمون را می‌توان برای بستگان درجه اول پیشنهاد نمود. آگاهی از استعداد ژنتیکی به ترومبوز حتی بر روی انتخاب فرص خوراکی جلوگیری از بارداری تأثیر خواهد گذاشت.

بیماری اتوبی

بیماری اتوبی، که شامل آسیب اکزما و ریشیت اکروزیک است، تا ۲۰٪ جمعیت در کشورهای توسعه‌یافته را مبتلا می‌سازد. مطالعات دوقلوئی و خانوادگی نشان داده‌اند که اکزموئی اتوبی، با درجه بالایی وراثتی است. نقص سند پوروسی در بیماری اریکتوس و اکزیمس (17) اغلب تجمع خانوادگی دارد. درمان‌های اتوبی، یا اکزما مکرر در افراد با IV متوسط مشاهده می‌شود. دو جهش فعال

1. *Ichthyosis vulgaris*

کادر ۱۵-۲ ♦ عمل ارثی و اکتسابی ترومبوز

بیماری	وراثت	شایع
فاکتور V لینن (RS06Q)	فاکتور V لینن	G20210A واریانت
ترومبوفیلات ردکات (MTHFR)	جهش	C677T در ژن
کسود اتوبی ترومبین	کسود اتوبی ترومبین	کسود پروتئین C
کسود پروتئین S	کسود پروتئین S	اکتسابی
جراحی و تروما	جراحی و تروما	تایت نگهداشتن طولانی مدت
ترومبوز قلبی	ترومبوز قلبی	بارداری
فرض‌های خوراکی	فرض‌های خوراکی	جایگزینی هورمون
جایگزینی هورمون	جایگزینی هورمون	سن بالاتر

ترومبوز سیاه‌رنگی

ترومبوسامبول سیاه‌رنگی، شامل اختلال سیاه‌رنگ عمقی و آمبولی ریوی، بیماری پیچیده‌ای است که از تعامل چندگانه بین فاکتورهای خطر ارثی و اکتسابی حاصل می‌شود (کادر ۱۵-۲). ترومبوفیل‌های ارثی خطر سقط جنین، تروک مرده و سقط اولیه را نیز افزایش می‌دهند.

جدول ۱۵-۶ ♦ هتروزایگوتی ژنتیکی در هموکروماتوز

نوع	وراثت	ژن	مکان کروموزومی	سین بوز (اسان)
HFE	اتوزومی مغلوب	HFE	6p21.3	۴۰-۶۰
HFE2A	اتوزومی مغلوب	HFE2A	19q13	<۲۰ (مغلوب)
HFE2B	اتوزومی مغلوب	HAMP	7q22	<۲۰ (مغلوب)
HFE3	اتوزومی مغلوب	TFR2	2q32	۴۰-۶۰
HFE4	اتوزومی غالب	SLC6A413	۹p۰.۱۶۰۵	۲۷-۱۶۰۵

۵: ۶۰-۶۵٪ مغلوب، برای مغلوب و تا ۲۰٪ غالبی برای مغلوب

آزمایش ژنتیکی

امروزه آزمایش ژنتیکی در خانواده‌های با یک فرد شاخص هموزایگوس برای C282Y یا هتروزایگوس مرکب برای C282Y و H63D انجام می‌شود. ابتدا، همسران برای حالت حامل بودن آزمایش می‌شوند چراکه شانس ۱ در ۱۰ برای هتروزایگوس C282Y وجود دارد. اگر فرزندان، یک ژنوتیپ مستند را به ارث برده باشند ابتدا بررسی سالیانه فریتین سرم و سپس درمان فوری صورت می‌گیرد.

هتروزایگوتی ژنتیکی

هموکروماتوز، یک اختلال ناهمگن ژنتیکی (جدول ۱۵-۶) با جهش‌هایی در ژن گیرنده ۲ ترانسفرین و ژن SLC6A413 کدکننده فوریترین می‌باشد. هموکروماتوز نوزادی شکل شدیدی با علت ناشناخته است.

هموکروماتوز

هموکروماتوز، اختلال رایج مغلوبیم آهن بوده که به تجمع آهن منجر می‌گردد. علاقه‌های دیگر شامل کبد (سیروز کبدی)، پانکراس، قلب، غده هیپوفیز، پوست و مفاصل هستند. نسبت موطن به زنان برابر ۵ به ۱ است.

پیوستگی و شناسایی ژن

دو واریانت C282Y و H63D در ژن HFE نشانایی شده است. بین ۵۵ تا ۱۰۰٪ افراد مبتلا برای C282Y هموزایگوس هستند. H63D در جمعیت عمومی شایعتر بوده و هتروزایگوتی این واریانت تنها با افزایش مستقل خطر (در حدود چهار برابر) هموکروماتوز

می‌شود AMD یک بیماری چندعاملی پیچیده است. قوی‌ترین پیوستگی در کروموزوم‌های 1q25-33 و 10q26 مشاهده شده است. بر اساس آنالیز هابلوتیپ، واریانت‌های چندگانه زن HFI1 (اکتکنده فاکتور H) با کاهش یا افزایش خطر بروز AMD همراه هستند. سیگار کشیدن منجر به فال شدن مسیر متابولیکمان از طریق C3 و استناد ژنتیکی به AMD در هابلوتیپ در خطر HFI1 می‌گردد.

1. Flagrain
2. Age-related macular degeneration

دژنراسیون ماکولار وابسته به سن (AMD) با افتادن پیش‌رونده دید مرکزی، به دلیل تغییرات تنوواسکولار در بستر رگسای نورونی و کورویید زمینتلی، مشخص می‌گردد. در زن اکتکنده فیلگورین (FLG) گزارش شده است. پروتئینی که بخشی از ماکوریکس متراکم پوستین - لیسید را می‌سازد افراد هموزیگوس یا هتروزیگوت مرکب برای این جهش‌ها به فرم کامل IV و افراد هتروزیگوت به شکل متوسط مبتلا می‌شوند. جهش‌های FLG یک فاکتور مستعدکننده هستند.

تحلیل ماکولار وابسته به سن

دژنراسیون ماکولار وابسته به سن (AMD) با افتادن پیش‌رونده دید مرکزی، به دلیل تغییرات تنوواسکولار در بستر رگسای نورونی و کورویید زمینتلی، مشخص